

РАЗПОРЕЖДАНЕ

№ 55026

гр. София, 13.04.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 61 СЪСТАВ, в закрито заседание на
тринадесети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния
състав:

Председател: М. Н. СТ.

като разглежда докладваното от М. Н. СТ. Частно гражданско дело №
20241110106756 по описа за 2024 година

Производството е по реда на чл. 410 и сл. от ГПК.

Образувано е по заявление на „(фирма)“ ООД за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК срещу Й. И. Т. за сумите, както следва: сумата 1400 лв., представляваща главница по Договор за паричен заем № 639124/24.02.2022 г., ведно със законна лихва от 02.02.2024 г. до изплащане на вземането; сумата 482,57 лв., представляваща договорна лихва за периода от 24.02.2022 г. до 24.05.2023 г.; сумата 2347,43 лв. – договорна неустойка за периода от 24.02.2022 г. до 24.05.2023 г.; сумата 616,13 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 01.05.2022 г. до 01.01.2024 г.; сумата 423 лв. – неустойка за забава, начислена еднократно; сумата от 135 лв. – разходи за събиране на вземането поради забава в плащането, както и разноски в заповедното производство: държавна такса в размер на 108,08 лв. и юрисконсултско възнаграждение в размер на 260 лв.

При извършване на проверка за редовност, допустимост и основателност на заявлението, съобразно вменените му по закон служебни правомощия, съдът намира, че заявлението в частта относно сумата от 2347,43 лв. – договорна неустойка за периода от 24.02.2022 г. до 24.05.2023 г., от сумата 423 лв. – неустойка за забава, начислена еднократно; и сумата от 135 лв. – разходи за събиране на вземането поради забава в плащането, следва да бъде отхвърлено. Съображенията за това са следните:

Съгласно разпоредбата на чл. 411, ал. 2, т. 2 и т. 3 ГПК съдът издава заповед за изпълнение, освен когато искането е в противоречие със закона или с добрите нрави, респективно когато искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител или е налице обоснована вероятност за това. Следователно съдът има задължение да следи служебно за противоречие на договора с императивните разпоредби на закона и в рамките на заповедното производство, а в специалната хипотеза на договор сключен с потребител, с цел осигуряване на по-пълна и ефикасна защита на потребителите служебното начало е засилено, като е предвидено и задължение на съда да следи за евентуална неравноправност на договорна клауза, на която се основава претенцията.

В случая длъжникът има качеството на потребител по смисъла на § 13, т.1, вр. т.12 от ДР на Закона за защита на потребителите /ЗЗП/, поради което по отношение на представения договор за кредит са приложими правилата на Закон за потребителския кредит /ЗПК/ и разпоредбите на чл.143 – 148 ЗЗП. Съгласно приложимия закон и при анализ на представените доказателства съдът намира, че по отношение на уговорените неустойки е налице нарушаване на императивни норми на ЗПК, като клаузите са в противоречие с добрите нрави, не отговарят на изискването за добросъвестност и водят до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца/доставчика и потребител.

В разглеждания случай клаузата за договорна неустойка предвижда задължение за длъжника за заплащане на обезщетение за непредставяне в срок на обезпечение /поръчител или банкова гаранция/ на задълженията му по договора. Такава уговорка съдът приема, че се явява нищожна поради противоречие с добрите нрави. Същата излиза извън допустимите законови рамки, тъй като кредиторът по вече отпуснат заем получава имуществена облага от насрещната страна в определен размер без да се простира от негова страна, респективно да е извършил допълнителни разходи по заема, което води до неоснователно обогатяване и нарушава принципа на справедливост. На практика такава клауза прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. На длъжника се вменява задължение да осигури обезпечение, след като кредитът вече е отпуснат, като ако не го направи, дългът му нараства. Така се увеличава опасността от свръхзадължнялост на длъжника. Несъмнено целта на регламентираната неустойка излиза извън присъщите □ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, т.е. същата противоречи на добрите нрави, което прави уговорката за дължимостта □ нищожна. В този смисъл са и задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 1/2009 г. по т.д. № 1/2009 г. на ВКС, ОСТК, т. 3. Отделно от това по този начин се заобикаля законът, тъй като императивната разпоредба на чл. 33, ал. 1 ЗПК предвижда, че при забава се дължи само обезщетение в размер на законната лихва, а с процесната клауза се добавя още едно обезщетение за неизпълнението на едно акцесорно задължение - недадено обезпечение, от което пряко обаче не произтичат вреди. Косвено вредите, чието обезщетение се търси с тази неустойка, са че вземането няма да бъде събрано. Така се стига до кумулирана неустойка за забава, компенсаторна неустойка и иск за реално изпълнение, което е недопустимо.

Както неустойката за непредоставяне на обезпечение, така и неустойката за забава, начислена еднократно, се основава на нищожна клауза. Клаузата за неустойка за забава, начислена еднократно, се претендира оглед вероятността кредиторът да предприеме действия по извънсъдебно събиране на вземанията а именно изпращане на съобщения, покани уведомления, периодично информиране на длъжника за допуснатите забави и възможностите за изпълнение и др. Макар да се претендира като неустойка за забава, по своя характер претендираното вземане по т.3 от Тарифата за таксите за допълнителни услуги, предоставяни от „(фирма)“ ООД, за разходи за събиране на просрочено вземане, противоречаща на нормата на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, според която кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. В случая дължимостта на вземането е изключена и от забраната на императивната норма на чл. 33, ал.1 от ЗПК, предвид обстоятелството, че с договора е установена отделно и изрично дължимостта на законната лихва за времето на забавата, която лихва е претендирана със заявлението.

Нищожна е и клаузата за начисляване на разходи за извънсъдебно събиране на вземанията поради забава на длъжника, тъй като тази уговорка от договора влиза в пряко противоречие с разпоредбата на чл. 33, ал. 2 ЗПК, съгласно която при забава потребителят дължи само законна лихва. Отделно, от приложените доказателства не се установява кредиторът да е извършил „разходи за събиране на вземането“.

Предвид гореизложеното, съдът намира, че са налице предпоставки за частично отхвърляне на подаденото заявление на основание чл. 411, ал. 2, т. 2 и 3 ГПК.

С оглед отхвърлената част от претенциите, заявлението следва да бъде отхвърлено и в частта за разносните над сумата от 49,97лв. за държавна такса и над 23,12 лв. за юрисконсултско възнаграждение (при определен от съда общ размер на възнаграждението от 50 лв.).

За останалите суми, претендирани със заявлението по чл. 410 ГПК, следва да бъде издадена заповед за изпълнение.

Така мотивиран, съдът

РАЗПОРЕДИ:

ОТХВЪРЛЯ заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК, подадено от „(фирма)” ООД срещу Й. И. Т., **в частта**, с която се претендира сумата от 2347,43 лв. – договорна неустойка за периода от 24.02.2022 г до 24.05.2023 г., от сумата 423 лв. – неустойка за забава, начислена еднократно; и сумата от 135 лв. – разходи за събиране на вземането поради забава в плащането, **както** и за сумата **над 49,97 лв.** до пълния дължим размер **от 108,08** за платена държавна такса и за сумата **над 23,12 лв.** до пълния размер **от 50 лв.** - юрисконсултско възнаграждение

Разпореждането подлежи на обжалване с частна жалба пред Софийски градски съд в едноседмичен срок от връчване на препис на заявителя.

Съдия при Софийски районен съд: _____